

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/140/2020
Identifikačné číslo spisu:	4415208373
Dátum vydania rozhodnutia:	24.02.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petríková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4415208373.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Petríkovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Jany Bajánkovej, v spore žalobkýň 1/ N. C., bývajúcej v K., 2/ J. P., bývajúcej v K., zastúpených JUDr. Romanom Blažekom, advokátom, so sídlom v Komárne, Pohraničná 4, proti žalovaným 1/ Tatra banka, a. s., so sídlom v Bratislave, Hodžovo námestie 3, IČO: 00 686 930, 2/ AUKČNÁ SPOLOČNOSŤ s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kopčianska 10, IČO: 46 141 341, zastúpenej Advokátska kancelária - Marek Piršel s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kopčianska 10 a 3/ V. T., bývajúcej v G., o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 10C/266/2015, o dovolaní žalobkýň proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. októbra 2018 sp. zn. 6Co/240/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. januára 2017 č. k. 10C/266/2015-341 zamietol žalobu žalobkýň, ktorou sa domáhali určenia neplatnosti opakovanej dobrovoľnej dražby č. 122/2014 konanej 31. marca 2015 a žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyniam vo výške 100 %. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sa oprel o ustanovenia § 21 ods. 2, 4, § 22 ods. 1 až 4, zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách v znení do 31. októbra 2015, ako aj § 10 ods. 1 zák. č. 527/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 151o ods. 1, § 52 ods. 1, § 52 ods. 2, 3, § 53 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) v znení do 28. februára 2007. Mal za preukázané, že opakovaná dražba ako aj neúspešná dražba, ktorá jej bezprostredne predchádzala, boli vykonané v súlade so zák. č. 527/2002 Z. z. v znení do 30. septembra 2013 v prípade neúspešnej dražby a v znení do 31. októbra 2015 v prípade opakovanej dražby. Následne sa zameral na námietky žalobkýň, ktorými spochybňovali platnosť dražby. V tejto súvislosti uviedol, že i keď znalecký posudok neobsahuje existenciu vecného bremena v prospech žalobkyne 2/, ktoré bolo zriadené zmluvou z 25. apríla 2006 medzi žalobkyňami, na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností podľa § 151o ods. 1

OZ, pričom žalobkyne v konaní nepreukázali, že predmetná zmluva bola predložená Správe katastra G. do vkladového konania. Konštatoval, že medzi žalobkýňami nastali síce účinky záväzkové na základe predmetnej zmluvy, ale táto neobsahuje vecnoprávne účinky, a preto vo vzťahu k tretím osobám nemôže byť záväzná. Za daných okolností tak ani znalecký posudok nemohol obsahovať existenciu uvedeného vecného bremena, naviac túto námietku vyhodnotil ako špekulatívnu, keď podľa vyjadrenia žalovaného 1/ v prípade zapísania vecného bremena v katastri nehnuteľností v prospech žalobkyne 2/ by došlo k zníženiu trhovej ceny nehnuteľnosti, čo by malo vplyv i na poskytnutie úveru žalovaného 1/ a výšku úveru. Za nedôvodnú označil aj námietku, že žalobkyni 1/ nebolo doručené oznámenie o konaní opakovanej dražby a ani znalecký posudok, keď z doručení bolo preukázané, že znalecký posudok bol žalobkyni 1/ doručený 05. novembra 2014 a oznámenie o konaní opakovanej dražby 16. februára 2015. V tomto smere uzatvoril, že i keď tieto zásielky doručované prostredníctvom pošty prevzala žalobkyňa 2/ ako splnomocnenec, došlo k ich účinnému doručeniu do vlastných rúk žalobkyni 1/, čo argumentačne podporil právnym názorom vysloveným v uznesení Najvyššieho súdu SR z 25. apríla 2016 sp. zn. 3Obdo/28/2016, podľa ktorého ak adresát zásielky splnomocnil na jej prevzatie inú osobu, považuje sa zásielka za doručení okamihom, kedy ju prevzal splnomocnenec adresáta, pretože splnomocnením na preberanie písomností preberá na seba ich adresát aj zodpovednosť za následky spojené s prevzatím zásielky prostredníctvom splnomocnenca. Uviedol tiež, že žalobkyni 1/ nič nebránilo, aby prostredníctvom žalobkyne 2/ oznámila dražobníkovi presnú adresu svojho skutočného pobytu v zahraničí. Akcentoval, že v postupe pri vykonávaní opakovanej dražby, ako aj neúspešnej dražby, ktorá jej predchádzala nezistil nedostatky, ktoré by mali mať za následok neplatnosť opakovanej dražby. Napriek tomuto záveru sa zaoberal aj námietkami žalobkýň v súvislosti s platnosťou zmluvy o hypotekárnom úvere a na ňu nadväzujúcou zmluvou o záložnom práve. V tejto súvislosti poukázal na to, že ustanovenie § 52 ods. 1 OZ v znení do 28. februára 2007 vymedzovalo, ktoré zmluvy sú zmluvami spotrebiteľskými a zmluvu o hypotekárnom úvere medzi ne nezaraďovalo, pričom nespádala pod režim zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení k 06. júnu 2006, keď vychádzajúc z ustanovenia § 1 ods. 2 písm. d/, výška hypotekárneho úveru prevyšovala 20.000 eur. Súd prvej inštancie konštatoval, že i v prípade že by išlo o spotrebiteľskú zmluvu, táto neobsahovala neprijateľné zmluvné podmienky v intenciách § 53 ods. 3 OZ v znení do 28. februára 2007, a preto zmluva o hypotekárnom úvere ako aj na ňu nadväzujúca zmluva o záložnom práve sú platnými právnymi úkonmi a žalobkyne opakovanou dražbou tak neboli dotknuté na svojich právach. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania založil na ustanovení § 255 ods. 1 CSP a žalovaným 1/ až 3/, ktorí mali vo veci plný úspech, priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyniam vo výške 100 %.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 24. októbra 2018 sp. zn. 6Co/240/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovaným priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že prvoinštančný súd sa vysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli uvedené v podanom odvolaní, a na ktoré sa žalobkyne odvolávali už v priebehu prvoinštančného konania, tieto odvolací súd duplicitne neopakoval v ďalšom na ne len poukázal. V tomto smere odvolací súd v zhode s prvoinštančným súdom v postupe pri opakovanej dražbe nevzhliadol žalobkýňami tvrdené porušenia Zákona o dobrovoľných dražbách, z ktorých by bolo potrebné vyvodit' jej neplatnosť. Pokiaľ ide o určenie ceny predmetu dražby zvýraznil, že určenie výšky ceny dražených nehnuteľností nemá za následok neplatnosť dražby. V danom prípade ohodnotenie predmetu dražby bolo vykonané znalcom Ing. Petrom Villantom, ktorý vyhotovil po predchádzajúcej obhliadke nehnuteľností znalecký posudok č. 123/2014 z 31. októbra 2014, a v ktorom stanovil všeobecnú hodnotu nehnuteľností sumou 31.500 eur. Samotná skutočnosť, že znalec pri stanovení ceny nezohľadnil existenciu vecného bremena spočívajúceho v práve doživotného bývania a užívania nehnuteľností v prospech žalobkyne 2/ podľa Zmluvy o zriadení vecného bremena z 24. mája 2006 (žalobkyňa 1/ túto podpísala až 20. septembra 2013) uzatvorenej podľa § 151n a nasl. OZ medzi žalobkýňami, nie je spôsobilá z dôvodov predkladaných prvoinštančným súdom spochybniť správnosť znaleckého posudku zvlášť, pokiaľ by sa pri jej prípadnom možnom zohľadnení musela zákonite táto skutočnosť premietnuť v podobe určenia nižšej všeobecnej hodnoty nehnuteľností. Vo vzťahu k námietke o nedoručení znaleckého posudku a oznámenia o konaní opakovanej dražby žalobkyni 1/ do vlastných rúk odvolací súd uvádza, že niet pochyb, že ustanovenie § 10 ods. 1 Zákona o dobrovoľných dražbách zakotvovalo, že písomnosti sa doručujú poštou formou listovej zásielky do vlastných rúk a ak

to nie je možné alebo účelné, doručujú sa iným preukázateľným spôsobom do vlastných rúk osobe, ktorej sú určené, pričom na doručovanie sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom bol Občiansky súdny poriadok (O. s. p.), ktorý v ustanovení § 47 upravoval spôsob doručovania písomností do vlastných rúk. Pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielateľovi. V zmysle § 45 ods. 2 O. s. p. sa údaje uvedené na doručenke považovali za pravdivé, ak nebol preukázaný opak. Z doručeník o doručení písomností žalobkyni I/ je zrejmé, že znalecký posudok jej bol doručený na adresu trvalého bydliska 05. novembra 2014 (č. l. 151 spisu) a oznámenie o opakovanej dražbe 16. februára 2015 (č. l. 177 spisu), ktoré zhodne prevzala žalobkyňa 2/, čo potvrdila svojím podpisom na doručenke. Podľa správy Slovenskej pošty a. s., pri preberaní zásielok žalobkyňa 2/ predložila overený originál splnomocnenia, ktorým ju žalobkyňa I/ splnomocnila na preberanie zásielok a samotná žalobkyňa I/ na odvolacom pojednávaní potvrdila, že notársky overeným splnomocnením splnomocnila žalobkyňu 2/ na preberanie poštových zásielok, ktoré za ňu preberá doposiaľ. Ako už poukázal súd prvej inštancie, Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí z 25. apríla 2016 sp. zn. 3Obdo/28/2016 uzavrel, že ak adresát zásielky splnomocnil na jej prevzatie inú osobu, považuje sa zásielka za doručenú okamihom, kedy ju prevzal splnomocnenec adresáta, keď splnomocnením na preberanie písomnosti preberá na seba adresát aj zodpovednosť za následky spojené s prevzatím zásielky prostredníctvom splnomocnenca, ktoré konštatovanie dopadá i na posudzovanú vec. U žalobkyne I/ tak došlo k účinnému doručeniu označených zásielok, čím boli dodržané ustanovenia Zákona o dobrovoľných dražbách o doručovaní písomností. V tomto kontexte preto neobstoí tvrdenie žalobkyne I/, že nemala vedomosť o týchto zásielkach, keď 27. marca 2015 podala námietky proti dražbe adresovanej žalovanému 2/, ktorými napáda znalecký posudok, ako i opakovanú dražbu. K námietke, že postupom súdu prvej inštancie boli porušené práva na spravodlivý súdny proces odvolací súd uviedol, že vychádzajúc z obsahu spisu odvolací súd v postupe súdu prvej inštancie nevzhliadol žiaden zo žalobkyňami tvrdených dôvodov evokujúcich záver, že by nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nemožno vzhliadnuť v nedoručení písomností žalobkyniam, keď tieto udelili 02. júna 2015 plnú moc na svoje zastupovanie v spore T. C. (č. l. 116 spisu) v zmysle vtedy platného § 24 O. s. p., a preto v intenciách § 49 ods. 1 O. s. p. bolo povinnosťou súdu písomnosti doručovať len tomuto zástupcovi a táto úprava sa premietla i do neskoršieho Civilného sporového poriadku (§ 89 ods. 1, § 92 ods. 2, § 110 ods. 1 CSP), čo súd prvej inštancie aj realizoval. K porušeniu práva žalobkyne I/ byť v konaní vypočutá nedošlo tiež, keď pojednávania určené na 29. januára 2016 a 08. apríla 2016 boli odročené bez meritórneho prejednania veci pre neprítomnosť žalobkyní, pojednávanie 24. mája 2016 sa uskutočnilo v prítomnosti žalobkyne 2/ a zástupcu žalobkyní, pričom žalobkyňa I/ svoju neúčast ospravedlnila z dôvodu dočasnej práceneschopnosti, avšak v zmysle § 119 ods. 3 O. s. p. nenaplnila požiadavku pre odročenie pojednávania. Pojednávanie 26. januára 2017, na ktorom súd prvej inštancie aj vyhlásil rozsudok, bolo konané v neprítomnosti oboch žalobkyní a ich zástupcu v intenciách § 180 CSP, pričom predvolanie na toto pojednávanie bolo doručené zástupcovi žalobkyní 20. decembra 2016, čím boli dodržané podmienky (§ 178 CSP), aby sa pojednávanie konalo v neprítomnosti žalobkyní.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobkyne (ďalej ako „dovolateľky“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnili poukazom na § 420 písm. f/ CSP. Uviedli, že odvolací súd vyniesol prekvapivý a nečakaný rozsudok v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou. Prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu odôvodnili poukazom

na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/108/2011, v ktorom krajský súd konštatoval, že inštitút dobrovoľnej dražby je inštitútom, ktorý vo svojej podstate vážnym spôsobom zasahuje do práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy SR s dosahom na ústavné právo na obydlie podľa čl. 19 v spojení s čl. 20 ústavy. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný 2/ k dovolaniu uviedol, že v danom prípade nebol naplnený dovolací dôvod uvádzaný dovolateľkami. Navrhoval, aby dovolací súd ich dovolanie odmietol.

5. Žalovaná 3/ vo vzťahu k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľky v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietajú, že rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé v tom, že odvolací súd nečakane rozhodol v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou. Prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu odôvodnili poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/108/2011.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

13. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

14. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

15. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci podľa celkom iného právneho predpisu ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa tohto istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia a na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie. Vzhľadom na dovoláciu námietku dovolateľiek dovolací súd konštatuje, že nejde o prekvapivé rozhodnutie, ak odvolací súd poukáže, resp. rozhodne podľa inej ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Na margo rozhodnutia odvolacieho súdu z 22. novembra 2011 sp. zn. 6Co/108/2011, na ktoré poukázali dovolateľky, dovolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 192/2014, v ktorom dovolací súd v súvislosti s vypratáním bytu dospel k záveru a uviedol, že ochrana obydlia nemá prednosť pred ochranou vlastníckeho práva, a že zásah do práva žalovaných na ochranu súkromného a rodinného života, ktorého súčasťou je aj právo na obydlie je nevyhnutný a je v súlade so zásadou dobrých mravov zakotvenou v § 3 ods. 1 OZ.

16. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľiek vyplývajúce z § 420 písm. f/ CSP ako neprípustné zamietol.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalovaných rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.